

БРОЈ 5
МАРТ 2004.

БЕСПЛАТНИ ПРИМЕРАК • БЕСПЛАТНА ПРИМЕРАК

ДРУШТВО СУДИЈА СРБИЈЕ

Информатор

УПРАВНИ ОДБОР

На седници Управног одбора одржаној 23. јануара 2004. године расправљано је о примени одредби Закона о судијама и платама судија, усвајању Пословника о раду Програмског савета, критеријумима за избор чланова секција, извештају о раду извршног директора, о Полазним основама о уставном положају судства и разним другим питањима.

У вези са питањем примене одредби Закона о судијама у вези са платама судија, чланови Управног одбора су најпре упознати са садржином састанка који је 19. јануара 2004. године одржан у Врховном суду Србије, између председника Врховног суда Србије, председника окружних судова и представника Министарства правде и Министарства финансија РС, на којем се расправљало о проблему насталом због обрачунавања плата судија по критеријумима прописаним Законом о судијама и одбијања Министарства финансија и Министарства правде да судовима пренесу и дозначе средства потребна за исплату тако обрачунатих плата.

Управни одбор је донео одлуку да се одредбе Закона о судијама морају поштовати и да решења о платама судија треба заснивати на тим одредбама, а захтеве судова Министарству правде за пренос средстава потребних за плате судија и запослених у суду треба подносити у складу са Законом о судијама.

У току расправе поводом овог питања уочено је да је узрок проблема који је настао у погледу обрачунавања плата судија непостојање судског буџета, па је Управни одбор донео одлуку да се Секција за материјални положај судија и запослених у суду укључи у рад Уставне комисије, ради установљења судског буџета, у циљу финансирања судова.

Такође је расправљано о постојању несклада у односима плата запослених у Специјалним одељењима Врховног суда Србије и Окружног суда у Београду, с једне, и плата вршилаца судијске функције у редовним судовима, с друге стране. С тим у вези, Управни одбор је усвојио закључак којим се исказује неслагање са насталом ситуацијом да запослени у правосудним органима у Специјалном одељењима Врховног суда Србије и

Окружног суда у Београду имају већу плату од вршилаца судијске функције у тим судовима, али није донет никакав закључак да ли и које мере би требало предузети поводом тога.

Управни одбор је на овој седници посветио знатну пажњу и предлогу Пословника о раду Програмског савета Друштва судија Србије, с обзиром на значај уређења начина рада и одлучивања Програмског савета, који је стално радно тело Управног одбора, задужено да разматра пројекте и утврђује да ли је предлог пројекта у складу са Правилником о изради и реализацији пројекта Друштва судија Србије, да предлаже учеснике у пројекту према критеријумима поменутог Правилника, као и да предлаже Управном одбору усвајање и одбијање одређених предлога пројеката.

Након упознавања са садржином предлога Пословника о раду Програмског савета Управни одбор је донео једногласну одлуку да се Пословник о раду Програмског савета усвоји у предложеном тексту.

Иначе, Програмски савет у смислу чл. 42 Статута Друштва судија Србије, између осталог израђује и подноси Управном одбору предлоге пројеката везаних за остваривање циљева Друштва, ангажује се у прибављању средстава за реализацију пројекта и помаже извршном директору у праћењу реализације пројеката. Чланови Програмског савета изабрани су на седници Управног одбора 13. новембра 2003. године о чему смо писали у Информатору бр. 2/4 2003. године.

Такође, на овој седници Управни одбор је усвојио тромесечни извештај о раду извршног директора. У поднетом извештају исцрпно су објашњени пројекти Друштва који су у току или су у извештајном периоду реализовани и то: Принцип поштеност суђења дужан поступак, Подизање квалитета комуникација, Школа кривичног права, Мирно решавање конфликта, ток одлучивања, Водич кроз судове, Скупштина Друштва судија Србије (који је подржао Фонд за отворено друштво) и Скупштина Друштва (где је донатор АВА СЕЕЛ), Информатор, Билтен, Уставно утемељење независности судства, Измене Закона о парничном поступку, Унапређење

ње правне културе и Побољшање информисаности о судству. У извештају је посебно напоменуто да је у већини случајева у овим пројектима недостатак што у буџету пројекта нису предвиђени трошкови за рад канцеларије Друштва судија, иако Друштво судија нема друге изворе финансирања осим пројеката.

Надаље, на седници одржаној 23.01.2004. године Управни одбор је донео одлуку о усвајању предложених Полазних основа о уставном положају судства.

Полазне основе за расправу о уставном положају судства штампане су у Информатору за јануар 2004. године. Усвајајући ове полазне основе за расправу о уставном положају судства, Управни одбор оцењује да је веома значајно да се сви чланови Друштва судија укључе у ову расправу, како би у Уставу била заступљена најбоља решења, која ће гарантовати независност и ефикасност судства и судске власти, као и начин њиховог остваривања. О полазним основама расправљаће се на четири округла стола у Србији.

Поред напред наведених питања, Управни одбор је на овој седници разматрао и друга текућа питања од значаја за рад Друштва судија, као и потребу сарадње са Удружењем судија Црне Горе, ради заједничког учлањења у Европско удружење судија.

Према изложеним активностима које је предузимао Управни одбор у поменутом периоду, произлази да је Управни одбор Друштва судија Србије донео значајне одлуке, чија реализација, поред чланова Управног одбора, захтева ангажовање свих чланова Друштва судија, у циљу учвршћивања судске власти и стицања поверења и угледа правосуђа у јавности.

Вера Шупица

Управни одбор Друштва судија Србије (у даљем тексту: Управни одбор), на основу члана 40 Статута Друштва судија Србије (у даљем тексту: Статут), на седници одржаној 23. јануара 2003. године, доноси

ПОСЛОВНИК

О РАДУ ПРОГРАМСКОГ САВЕТА ДРУШТВА СУДИЈА СРБИЈЕ

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим Пословником се уређује начин рада и одлучивања Програмског савета Друштва судија Србије (у даљем тексту: Програмски савет), у складу са Статутом.

Члан 2

О спровођењу овог Пословника се стара Извршни директор, који и председава Програмским саветом.

II КОНСТИТУИСАЊЕ ПРОГРАМСКОГ САВЕТА

Члан 3

Прву седницу Програмског савета сазива и истој председава Извршни директор Друштва судија Србије (у даљем тексту: Извршни директор).

Програмски савет се конституише најкасније у року од месец дана од конституисања Управног одбора. Конститутивној седници присуствује већина чланова Програмског савета.

III САСТАВ ПРОГРАМСКОГ САВЕТА

Члан 4

Програмски савет је стално радно тело Управног одбора, које има пет чланова.

Састав Програмског савета може бити проширен за највише два члана Друштва судија одлуком Управног одбора, због увећаног обима посла и хитности у поступању.

Придружени чланови Програмског савета - имају сва права и обавезе као и чланови Програмског савета из става 1 овог члана.

Члан 5

Три члана Програмског савета су - чланови Друштва.

Извршни директор је члан Програмског савета по својој функцији.

Један члан Програмског савета је дипломирани правник са положеним правосудним испитом, знањем страног језика и искуством на пројектима везаним за правосуђе.

Члан 6

Мандат чланова Програмског савета, изузев Извршног директора, траје 2 године.

Мандат Извршног директора траје док обавља ту функцију.

Мандат члановима Програмског савета, изузев Извршном директору, - може престати и раније, на њихов захтев или по одлуци Управног одбора, из разлога предвиђених чл. 15 и 16 Статута Друштва судија Србије.

Дужину мандата придружених чланова, који не може бити дужи од трајања мандата осталих чланова Програмског савета, осим Извршног директора, одређује Управни одбор.

IV СЕДНИЦЕ ПРОГРАМСКОГ САВЕТА

Члан 7

Седнице Програмског савета сазива председавајући Програмског савета.

Председавајући Програмског савета сазива седницу Програмског савета и на предлог председника Управног одбора, четвртине чланова Управног одбора или већине чланова Програмског савета.

Програмски савет се састаје по потреби, али најмање једном у месецу.

Члан 8

За пуноважан рад Програмског савета потребно је да седници присуствује већина његових чланова.

Седницама Програмског савета могу присуствовати и у њима активно учествовати и други чланови Друштва, - без права гласа.

Члан 9

Председавајући Програмског савета сачињава предлог дневног реда.

Председавајући доставља члановима Програмског савета предлог дневног реда уз писано обавештење о датуму и часу одржавања наредне седнице, најмање седам дана пре одржавања седнице.

Изузетно, обавештење из претходног става може бити достављено у и крајем року, на подан начин.

Члан 10

У случају спречености председавајућег Програмског савета, седницом руководи члан Програмског савета кога одреде присутни чланови.

Члан Програмског савета је дужан да обавести председавајућег или чланове Програмског савета о разлозима своје спречености да присуствује седници, што се констатује и у записнику са седнице.

Члан 11

Записник о раду Програмског савета води административно лице запослено у канцеларији Друштва.

Записник потписују председавајући Програмског савета и записничар.

Записник са претходне се усваја на почетку наредне седнице.

Записник се чува у архиви Друштва.

V ОДЛУЧИВАЊЕ ПРОГРАМСКОГ САВЕТА

Члан 12

Програмски савет пуноважно одлучује већином гласова својих чланова.

Члан 13

Програмски савет утврђује да ли је предлог пројекта у складу са Статутом и Правилником о изради и реализацији пројекта Друштва судија Србије (у даљем тексту: Правилник о изради и реализацији пројекта).

Програмски савет може да предложи Управном одбору учеснике у пројекту, према критеријумима из Правилника о изради и реализацији пројекта.

Члан 14

Програмски савет предлаже Управном одбору - усвајање или одбијање предлога пројекта.

Предлог да се одбије предлог пројекта садржи образложење.

Председавајући Програмског савета потписује предлог.

Предлог се доставља Управном одбору са записником са седнице.

Члан 15

У хитним случајевима у раду Програмског савета, примењују се одговарајуће одредбе Пословника о раду Управног одбора.

VI ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 16

Овај Пословник ступа на снагу даном усвајања од стране Управног одбора.

ОДЕЉЕЊЕ ДРУШТВА СУДИЈА У БЕОГРАДУ

Прошла је година од оснивања једног од најмлађих одељења Друштва судија Србије, Одељења у Београду. Оно је основано на седници одржаној 27. фебруара 2003. године. Чине га сви чланови Друштва судија Србије из судова са територије града Београда, односно пет општинских судова из Београда, општински судови из Младеновца, Лазареваца, Обреновца, Сопота, Округлни суд у Београду, Трговински суд у Београду, Виши трговински суд, Врховни суд Србије и Уставни суд. Председник одељења је Драгана Бољевић, судија Округлног суда у Београду, а заменик је Ивана Павловић, судија Вишег трговинског суда.

Пословником о раду је предвиђено да одељење ради или на пленарним седницама или на седницама Радног одбора. Због бројности чланова, којих има преко 350, Одељење ради на пленарним седницама када усваја Пословник о раду, спроводи изборе за председника Одељења и његовог заменика и расправља и одлучује о питањима покренутим на иницијативу органа Друштва, Радног одбора или најмање 10% својих чланова), док о свим осталим питањима одлучује на седницама Радног одбора.

Радни одбор Одељења конституисан је на седници од 29. маја 2003. године. Чине га представници свих судова са територије града Београда који су бирани између чланова у свом суду по принципу један представник на сваких започетих десет чланова Друштва у том суду.

У оквиру свог програма рада Одељење је, између осталог:

- у јулу 2003. године тражило од Високог савета правосуђа и Великог персоналног већа да одреде јасне, проверљиве, примењиве и јавне критеријуме за избор и разрешење судија,

- доставило им свој предлог решења ових питања,

- у јулу сачинило Пројекат о побољшању информисаности о судству и о Друштву судија Србије, и

- у јануару 2004. године започело сарадњу са медијима.

Питања која су покренута на овај начин захтевају и вољу и време за њихово решавање.

ПИСМО ВИСОКОМ САВЕТУ ПРАВОСУЂА И ВЕЛИКОМ ПЕРСОНАЛНОМ ВЕЋУ

У жељи да допринесемо побољшању стања у правосуђу, знајући да се тај циљ остварује, између осталог, и правилном оценом успешности рада приликом избора и разрешења судија, и свесни важности и сложености овог задатка, уверени смо да би сваки појединачни судија лакше прихватио неопходност промена и активно учествовао у њима када би му била позната сва мерила и њихове бројчане вредности које утичу на доношење одлуке о овоме, и када би она била јасно и свеобухватно примењива, проверљива и примењивана.

Одељење Друштва судија Србије у Београду предлаже да размотрите наше сугестије у вези са овим мерилима, начином њихове примене и њихових бројчаних вредности и потом обавестите стручну јавност и ово Одељење о детаљним мерилима и начину њихове примене приликом првог избора, напредовања и разрешења судија.

У недостатку других информација, а упознати са ранијом иницијативом министра правде за разрешење судија опште надлежности и привредних судова, због савладане оријентационе норме на нивоу испод 50% и више од 50% укинutih одлука у периоду од 1998. до септембра 2001. године, као и због учешћа у изборним крађама и политички монтираним процесима, претпостављамо да би критеријуми из ових иницијатива и сада могли да утичу на доношење одлука о разрешењу.

Пре свега, сматрамо да период оцене успешности рада судије не би требало да буде краћи од последње три године ефективног рада.

Примена мерила оријентационе норме и њеног савладавања (односно броја предмета који би судија требало да реши месечно) и потврђених одлука испод 50% у комбинацији, а посебно њихова појединачна примена приликом оцене стручности и савесности вршења судијске дужности ствара више проблема.

Оријентациона норма, у приближно истим бројкама, важи већ скоро три деценије. Прописана је у време када:

- је процесна дисциплина учесника у поступку (странака, адвоката, тужилаца, вештака) била значајно боља,

- су државни органи реаговали по сваком тражењу суда одмах,

- је прилив предмета био неколико пута већи (у парници), па је одмах решаван и већи број предмета (јер се око 1/3 спорова решава у почетку)

- су другостепени судови подржавали рад првостепених и давали потпуне и ваљане налоге за поступање у поновљеном поступку,

- су и судије и судски службеници били плаћени одлично и радили предано и сконцентрисано, без зебње за своју материјалну егзистенцију и професионалну будућност.

У међувремену, променило се све:

- држава у којој живимо,
- правни систем, који се распадао заједно са државом,

- устави, неколико пута,
- најважнији системски закони,
- процесна дисциплина, која се погоршавала до те мере да ни учесници у поступку ни државни органи не поштују ни налоге суда ни правоснажне судске одлуке,

- судије, јер су у таласима одлазили искусни и многи добри, долазили, у броју већем од потребног, млади, неискусни, понекад и недовољно обучени, а преостале судије постајале су апатичне, суочене са чињеницом да се њихов рад не цени, јер није одговарајуће плаћен и није поуздана основа за напредовање.

Променило се све, а оријентациона норма коју је прописивао министар, и која још увек важи, није се променила. Чак се ни Мерила за оцену минимума успешности вршења судијске дужности („Службени гласник РС“ бр36/2002 и 41/2002), која се још не примењују, суштински не разликују.

Према подацима којима располажемо, последњих година приближно око половине судија у првостепеној материји не савладава, или савладава са тешкоћом, половину од важеће норме.

Да ли треба разрешити толико судија ?
Не.

Критеријум је неодговарајући.

Критеријум потврђених одлука не може да буде одлучујући за разрешење, зато што је сврха првостепеног судовања да се реше спорне ситуације. У односу на број укупно решених предмета у грађанској материји, проценат одлука укинutih по жалбама је занемарљиво мали: у парници 5-6%, а у ванпарници око 2%, што значи да се решава претежан број спорних ситуација и тиме остварује сврха првостепеног судовања. Овај критеријум, међутим, треба да буде један од одлучујућих за напредовање судија.

Осим овога, проценат од 50% и више укинutih пресуда као критеријум за разрешење судија не треба применити најмање због још два разлога:

1. У грађанској материји он је превише близу просека проценат укинutih одлука у парничној материји на нивоу београдских општинских судова је око 40% - 45%, зависно од периода у коме се посматра.

2. У кривичној материји он је превише далеко од просека, чак више него дупло већи - проценат укинutih одлука је око 20% неколико година уназад, па и такав представља велики пад квалитета.

Сличан проблем би постојао и ако би се имао у виду проценат предвиђен чланом 13 поменутих нових Мерила, која се још не примењују.

Да ли треба разрешити судије по овако формираном критеријуму ?

Не.

Критеријум је неодговарајући.

Показатељи рада судије су бројни: број предмета у раду по судији, и од тога број старих и број новопримљених предмета, врста и сложеност предмета, број решених предмета, начин њиховог решавања и посебно број мериторно решених, број рочишта потребних за њихово решавање, коефицијент ажурности, време израде судских одлука, број ожалбених пресуда и њихов квалитет, ефективни радни учинак, одсуствовање са посла и слично.

Ниједан показатељ сам за себе не може да да реалну слику рада судије, па чак ни само пар њих у комбинацији.

Међутим, ако се резултати рада појединог судије посматрају кроз више показатеља кумулативно у исто време, рецимо:

- број предмета (старих и нових, посебно исказаних) у раду,

- број решених предмета (мериторно и на други начин, посебно исказаних),

- коефицијент ажурности,

- број ожалбених пресуда и њихов квалитет,

- време израде судских одлука,

- структура предмета,

и ако сви они истовремено битно одступају од просечних резултата рада у том суду или у Републици, онда може да се поуздано оцени целокупни рад тог судије и у погледу напредовања и у погледу разрешења.

Уколико и даље постоји иницијатива за разрешење судија због учествовања у „изборним крађама и политички монтираним процесима“, неопходно је да се утврди јасна и несумњива узрочна веза између поступања судије у таквим предметима и последице на коју се указује да је наступила.

Осим поменутог, сматрамо да је корисно и потребно да се обави и непосредан детаљан разговор са кандидатом у сваком случају избора, напредовања или разрешења, и прибави мишљење колектива у коме ради, као и непосредно надређеног колектива, односно старешине, како би његов рад био оцењен што поузданије.

Како би се онемогућила произвољност и омогућила оцена рада свих судија на равноправан начин, уверени да оцена успешности рада судија у смислу чл. 44, 45, 54 и 55 Закона о судијама може да се врши ваљано само истовременим упоређивањем више показатеља резултата рада судија у односу на просечне, имајући у виду све судије, а посебно оне са истим или бољим (код напредовања), односно са истим или лошијим (код разрешења) резултатима од резултата судије чији се рад оцењује.

ПРЕДЛАЖЕМО

- Да се одреди скуп најзначајнијих показатеља за оцену успешности рада судија и одреде њихове реално одговарајуће вредности, имајући у виду просечне резултате и битна одступања од њих, у суду у коме ради судија чија се успешност рада оцењује и у Републици, за период не краћи од три године.

Сматрамо да судије треба упоређивати међусобно, према више најважнијих показатеља њиховог рада истовремено (број старих и нових предмета у раду и њихова сложеност, број решених предмета у раду мериторно и на други начин, коефицијент ажурности, број ожалбених пресуда и њихов квалитет, време израде одлука), у односу на просечне резултате рада судија у том суду и у Републици, водећи рачуна о битним одступањима од просека по више најважнијих показатеља истовремено.

У циљу оцене стручности и савесности вршења судијске дужности другостепених судија, до осмишљавања поузданих мерила квалитета њиховог рада у бројним случајевима укидања првостепених одлука, а и ради што ефикаснијег окончања поступака, предлажемо да иницирате да се предмети, по првом укидању, враћају у исто другостепено веће и да се приликом наредног другостепеног поступања, уколико веће намерава да поново укине првостепену одлуку, спроведу консултације између чланова другостепеног већа са једне стране и, евентуално, одељења другостепене судске праксе, са друге стране.

- Мерила, односно њихове бројчане вредности, у почетној фази реформе правосуђа треба да буду прилагођена реално постојећем стању и просечним резултатима рада у Србији. Са побољшањем стања у правосуђу, мерила, односно њихове бројчане вредности, нужно би се померала до оптималних вредности.

- Да се ови показатељи доследно примене на једнак начин за све, у сваком поједином случају, без могућности да буде разрешен судија са резултатима који су бољи или да напредује судија са резултатима који су гори од других.

- Да се утврди јасна и несумњива узрочна веза између незаконитог и несавесног поступања судије и последица насталих у поступцима у којима је учествовао, на које указује члан 79 Закона о судијама.

- Да о овако установљеним показатељима за оцену рада судија што скорије буде упозната стручна јавност.

Иако знамо да земље којима тежимо да се прикључимо не мере рад судија, формулишући ове предлоге кретали смо се у реално постојећим оквирима, уз свест да ни једна од предложених мера не може да дâ очекиване резултате без суштинске реформе у правосуђу која, између осталог, мора да се заснива на промени системских закона, пре свих процесних (са поступком селекције спорних случајева који долазе пред судије, олакшаном комуникацијом са процесним учесницима, измењеним начином во-

ђења поступка и доношења и израде судских одлука и слично).

Колико чујемо, Високи савет правосуђа започео је рад на изради критеријума оцене рада судија. Надамо се да ће наши предлози бити корисни и да ћемо ускоро знати одговоре на ова, за све нас судије, животна важна питања.

Иако се чине тешко достижним, промене на боље су могуће. Али се не добијају на поклон. Зато их не треба чекати. Треба се стрпљиво залагати за њих. И бити упоран. Зато је и настало Друштво судија.

ПОБОЉШАЊЕ ИНФОРМИСАНОСТИ О ДРУШТВУ СУДИЈА СРБИЈЕ

Одмах по конституисању Радног одбора, Одељење у Београду започело је рад на пројекту Побољшање информисаности о судству и о Друштву судија Србије, имајући у виду да је судство још увек недовољно отворено за медије, да су медији и јавност недовољно упућени у начин функционисања судова и основне правне принципе на којима почива судство и држава и да је информисање о идентитету, активностима и резултатима Друштва судија нередовно и недовољно, што ствара неспоразуме, неразумевање и неповерење јавности и притиске на судство, подрива постигнуте резултате и отежава функционисање судства као једне од три равноправне гране власти.

Циљ пројекта је афирмација универзалних вредности за које се залажу и Друштво судија и држава Србија: једнакост за све пред законом и судом, поштовање достојанства личности и људских слобода и права, праведност, правна сигурност, професионализам, етичност и одговорност и обезбеђење доступности информација, кроз информисање о идентитету, активностима и резултатима Друштва и раду судова.

Замишљено је да се током 12 месеци, кроз успостављање непосредне и сталне везе

наставак на следећој страни...

са медијима информишу медији о начину рада судова, основној процедури и принципима права (овлашћењима за покретање различитих поступака, надлежности судова, претпоставци невиности, овлашћењима за давање информација у различитим фазама поступка из различитих правних области и сл.) и о активностима Друштва и о његовим ставовима о актуелним питањима из области права.

Тиме се, између осталог, омогућава контрола рада судства и његово боље функционисање, враћа поверење јавности у судство и олакшава остваривање права грађана.

Пошто ће активности у оквиру пројекта бити истовремено и део активности Комисије друштва за информисање, жеља је да се са активностима из пројекта настави и по протеку 12 месеци, као са редовним активностима Друштва. (Не)Успех ових активности, односно начин извештавања о судству биће

праћен и анализиран кроз програм Ебарт медијска документација, разматрањем опажања на седницама Радног одбора и анонимном анкетом, спроведеном 3 пута којом ће представници медија вредновати успостављену сарадњу.

Пред сам крај 2004. године набављен је и инсталиран програм Ебарт медијска документација који омогућава едукацију судија за коришћење и претраживање архиве и медијску анализу, прецизан и детаљан хронолошки преглед извештавања свих медија о судовима (по географским одредницама, односно судовима чије је седиште у Београду), личностима из правосуђа, о Друштву судија, како у позитивном тако и у негативном контексту и праћење учесталости тог извештавања.

Реализацију овог пројекта омогућио Фонд за отворено друштво својом финансијском помоћи.

СЕМИНАР ЗА ПОРТПАРОЛЕ СУДОВА И ТУЖИЛАШТВА

У периоду од 12 до 14. фебруара 2004. године одржан је на Палићу семинар за портпароле судова и тужилаштва. Овај семинар организован је у сарадњи Правосудног центра за обуку и стручно усавршавање и Амбасаде САД у Београду. Учесници семинара су били судије и тужиоци свих врста и степена у Србији, а презентацију су имали и новинар Јован Дуловић, представник АВА/СЕЕЛ, Блажо Недић и адвокат Владан Симеуновић. Предавач је била г-ђа. Џериен Хејслет судски саветник за медије САД.

Основни циљ семинара је била тенденција за унапређивање односа и комуникације судова и медија. Наиме, имајући у виду улогу судова, као државних органа, и медија, и њихов досадашњи однос, који није био на завидном нивоу, указала се потреба за организовањем оваквих семинара, на којима би се расправљало о овој теми. Из тог разлога, показало се као неопходно да се у сваком суду и тужилаштву одреди особа која ће обављати дужност портпарола. При томе, свакако је битно да портпарол прође одређену едукацију из ове области и упозна се са основним правилима функционисања. Семинар је протекло у знаку презентације

основних начела којих портпарол суда и тужилаштва треба да се придржава у комуникацији са медијима.

Као саставни део материјала који је подељен учесницима семинара су управо била основна правила, која је предавач детаљно образлагала у току семинара.

Да би се успешно и ефикасно обављао посао портпарола, морају се успоставити основна правила контактирања која се састоје у следећем:

- будите доступни и тачни,
- имајте разумевања за новинарске рокове и водите о њима рачуна,
- будите искрени и јасни,
- увек пружајте званичне информације,
- користите лако разумљиве изразе,
- будите праведни и понашајте се професионално,
- покажите разумевање и поштовање за конкуренцију међу медијским кућама,
- будите спремни да вас интервјуишу.

Свакако да је овај процес у правосуђу Србије тек у зачетку, али је неопходан, јер у сваком демократском друштву отвореност судова према медијима је нужност.

МЕДИЈАЦИЈА У ДРУГОМ ОПШТИНСКОМ СУДУ У БЕОГРАДУ

С обзиром на савремене токове европског правосуђа, као и стање домаћег правосуђа, Други општински суд у Београду је покушао да дâ свој допринос бржем и ефикаснијем решавању парничних спорова, како у старим, тако и у новим предметима. Наиме, институт медијације је у водећим европским и светским правосудним системима дао одличне резултате у покушају мирног решавања спорова међу парничним странкама.

У нашем суду се, према препоруци Врховног суда Србије из 2002. године, почело с настојањем да се првенствено стари предмети, где поступци трају по неколико године, па и читаву деценију, реше мирним путем, у интересу обе парничне странке. Такође, у парничним предметима где је предмет спора накнада штете, брачна тековина, дуг, и у предметима где судија сматра да има услова за мирно решавање спора и налажење заједничког интереса за обе стране да се спор реши, судија предлаже да се спор изнесе у поступак медијације.

У суду је оформљено посебно одељење и води се посебан уписник са ознаком „М“, у који се заводе предмети, а затим износе судијама медијаторима по реду. Тренутно се 10 судија бави медијацијом, међу којима има и оних старијих и искусијих, али и млађих, такође успешних судија. Судија по пријему предмета заказује рочиште, на које позива странке и њихове пуномоћнике. На рочишту судија покушава да нађе заједнички интерес и спор реши поравнањем.

Иначе, законска обавеза судије према Закону о парничном поступку је да у свакој фази поступка укаже странкама на могућност закључења поравнања и помогне им да закључе исто, у циљу ефикаснијег решавања спорних односа.

Нажалост, Други општински суд у Београду је ограничен мањком простора и услова, с обзиром да судницу и кабинет деле по три судије, тако да је било могуће рочишта за медијацију заказивати једино у поподневним сатима, што за парничне странке, права лица представља проблем, с обзиром на осмочасовно радно време у преподневним сатима.

Но, упркос свим пратећим проблемима, институт медијације је на свом самом почетку дао добре резултате, као нов начин решавања спорних односа, поготову у предметима у којима је поступак везан за велике трошкове и реалну дужину његовог трајања. Мирно решавање спора у интересу обе парничне странке је најбоље решење.

Такође, установљена је последња недеља медијације, која је постала редовна сваког месеца, када се даје могућност свим парничним странкама које имају потребу да свој спор реше или покушају да реше мирним путем, а потребна им је помоћ медијатора, да свој спорни однос реше ефикасно, брзо и у свом најбољем интересу.

Иако је ово релативно нов институт на који треба да се навикну како судије, тако и странке, и прихвате га, медијација има велики потенцијал у будућем ефикаснијем решавању спорних односа међу парничним странкама. Ради опште прихваћености медијације, потребно је, као прво, парничним странкама указати на такву могућност, да би је прихватили као реалан начин, односно један од начина исхода спора. Адвокат треба да овај начин решавања спорова прихвати највише онда када је такво решење најбоље у датој ситуацији за парничну странку коју заступа.

У настојању да се што више, у датим околностима, процесног права, допринесе ефикаснијем и економичнијем решавању предмета и спорних односа између парничних странака, Други општински суд је, у постојећим условима, дао максималан напор у настојању да се парнични спорови у одређеној материји реше у интересу обе парничне странке мирним путем.

Зато позив за медијацију овог суда управо садржи формулацију: „Настојећи да Ваш спор брже и квалитетније реши, позива Вас да учествујете у поступку МИРНОГ РЕШАВАЊА СПОРА у оквиру недеље поравнања. Са собом понесите добру вољу за мирно решење спора и договор са противном страном“.

Судије
Зорица Китановић
Весна Филиповић

ПРОЈЕКАТ „ПРАВЦИ ИЗМЕНА ЗАКОНА О ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ“

ОКРУГЛИ СТО У НИШУ

Пројекат „Правци измене Закона о парничном поступку“ ушао је у своју другу фазу. Прва фаза успешно је окончана сумирањем прилога са примедбама и предлозима који су достављени од стране грађанских одељења окружних и општинских судова, Адвокатске коморе Србије и Београда, као и Катедре за грађанско правне науке Правног факултета у Нишу.

Одзив је био заиста значајан, што указује како на озбиљност теме, тако и на постојање свести о неопходности хитног приступања измени овог Закона и потребе и решености правосуђа и целе стручне јавности да пружи максималан допринос реализацији овог изузетно важног пројекта.

Своје прилоге, на основу организоване расправе на грађанским одељењима, доставили су окружни судови из Београда, Новог Сада, Јагодине, Лесковца, Шапца, Зрењанина, Краљева, Крушевца, Смедерева, Крагујевца, Панчева, Зајечара и Суботице, као и општински судови у Новом Саду, Бечеју, Врбасу, Неготину, Зрењанину, Кладову, Брусу, Сенти, Ади, Бачкој Тополи, Смедереву, Великој Плани, Убу, Тополи, Баточини, Аранђеловцу, Кањижи и Суботици.

Друга фаза овог пројекта, чији су носиоци Друштво судија Србије у сарадњи са Врховним судом Србије и Институтом за упоредно право, започела је у Нишу, 26. фебруара, одржавањем дводневног семинара. На тај начин настављена је организована стручна јавна расправа, која треба да допринесе сагледавању стратегије промена Закона о парничном поступку.

Округли сто је отворио судија Предраг Трифуновић, председник Грађанског одељења Врховног суда Србије и руководилац радне групе за измену ЗПП-а. Скуп је испред домаћина поздравила судија Верица Стаменковић, председник Округлог суда у Нишу и председник Нишког одељења Друштва судија Србије, испред донатора овог пројекта, Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС), Stephen Kelly и Милица Мудрић, а испред Савета Европе Гордана Арацковић.

Округли сто је подељен у три сесије. У првој су разматрани циљеви измена и начела Закона о парничном поступку, у другој су разматрана спорна питања везана за странке у поступку, заступање и достављање, као и по-

себни и адхезиони поступци, припремање главне расправе, главна расправа и доказивање и у трећој, правни лекови и непоштовање суда.

Уводничари су упознали скуп са изнетим гледиштима која су у виду прилога достављена радној групи од стране великог броја судова, адвокатских комора и правних факултета. На основу тога и радног материјала иницијалне групе, формулисана су актуелна питања и различите варијанте могућих праваца измена ЗПП-а.

Успостављени дијалог је био веома садржајан, изнета су досадашња искуства у примени овог Закона, као и предлози измена који су могући у садашњим условима, а које би допринеле ефикаснијем поступању.

Активно и делотворно учешће у дискусији нарочито су имали: проф. др Гордана Станковић, проф. др Невена Петрушић, са Правног факултета у Нишу, судија Верица Стаменковић, председник Округлог суда у Нишу, судија Округлог суда у Врању Љубинка Андрић, судија Општинског суда у Врању Радмила Алексић, судија Општинског суда у Владичином Хану Станковић и судија Општинског суда у Алексинцу Томислав Митровић.

Округли сто у Нишу није дефинисао закључке у ком правцу треба мењати Закон о парничном поступку, али изнете дискусије, као и досад пристигли прилози, упућују на следећи резиме:

- неопходно је приступити променама ЗПП-а, ради ефикаснијег поступања и окончања спорова, с тим да се обезбеди очување достигнутих законских стандарда у вези приступа суду и правичног суђења;

- потребно је обезбедити најширу могућу стручну јавну расправу о свим доктринарним и практичним питањима, која се тичу измена ЗПП-а;

- приликом предлагања праваца измена ЗПП-а, треба имати у виду поред препорука Савета Европе и преузетих међународних обавеза, реалну ситуацију у нашој земљи која се тиче постојећих социјалних и економских услова;

- кодификација поступака у грађанској материји је крајњи циљ на чијем остварењу треба непрестано радити, с тим да ЗПП треба мењати етапно;

- могуће је одмах кренути у измене, које не захтевају доношење нових закона или измену постојећих, а у следећим фазама вршити измене паралелно, у координацији са доношењем или изменом других прописа;

- у сваком случају, до реализације промена овог закона, важећи ЗПП тумачити и примењивати на тај начин да се омогући што ефикасније поступање.

Јавна стручна расправа ће се наставити у следећа два месеца организовањем округлих столова у Новом Саду, Крагујевцу и Београду. На сајту Друштва судија Србије, www.sudije.org.yu. омогућено је стално учешће у стручној расправи, давањем коментара и предлога, преко отвореног јавног форума на тему „могући правци измена ЗПП-а“.

ОБЈАШЊЕЊЕ

Пројекат Друштва судија за измену Закона о парничном поступку је изазвао велико интересовање целокупне домаће стручне јавности, што је оправдало велики труд и рад који су чланови радне групе и тима овог пројекта уложили. С друге стране, за развој овог пројекта су заинтересовани и страни донатори, који су идентификовали измену процесних закона као један од приоритета у реформи правосуђа, што је део њихових мисија у Србији и Црној Гори. Посебну улогу у реализацији овог пројекта има Савет Европе, који преко свог правног представника Гордана Арачкић, од самог почетка рада припремне радне групе прати њен рад, указујући на

међународне стандарде са којима треба да буде усаглашен Закон о парничном поступку.

Ако је судити по броју пристиглих предлога и примедби, судије, професори права, адвокати, правобраниоци, представници невладиних организација, дају пун допринос овом пројекту, како би што пре имали Закон који одговара европским стандардима, али и нашим приликама. На тај начин, као ретко где у свету, целокупна јавност учествује у квалитетној и благовременој реформи процесног законодавства.

За процену успешности квалитета овог пројекта неопходно је установити неке стандарде и мерљиве показатеље, којима се најлакше исказују резултати. У том циљу, молимо вас, драге колеге из свих наведених професија, да нам још једном помогнете, тако што ћете испунити упитник о овом пројекту, а нама пружити могућност да направимо анализу овог великог подухвата, која ће бити значајан показатељ његове сврсисходности и квалитета.

Напомињемо да учесницима округлог стола у Нишу нисмо дали ове упитнике, али је потреба да остваримо овај вид комуникације са нашом стручном јавношћу била један од закључака након овог округлог стола, када смо анализирали примењену методологију у Нишу и закључили да је треба допунити на овај начин.

Упитник је анониман, и треба га доставити на адресу Друштва, фах или преко internet-адресе или форума на сајту, где можете наћи електронску верзију упитника. Такође, можете и на посебном папиру одговорити на питања која желите, ако мислите да је на упитнику мало простора. Захваљујемо још једном на вашој сарадњи.

ОБАВЕШТЕЊЕ

Обавештавамо Вас да је почело тестирање јавних форума на сајту Друштва судија Србије www.sudije.org.yu. Ово је нови вид комуникације Друштва са широм стручном јавности, што треба да допринесе лакшем расправљању о најзначајнијим питањима везаним за пројекте Друштва судија.

За учешће на форуму и додавање сопствених коментара, потребно је ићи на опцију „sign in“, након чега ћете изабрати корисничко име, под којим ћете се регистровати на форум, и своју шифру. Након тога, треба ићи на опцију „log in“, сваки пут када хоћете да унесете свој прилог расправи. За учешће у појединим темама, треба ићи на опцију „subscribe“ поводом одређене теме.

За сада су отворена два форума поводом текућих пројеката Друштва судија Србије: „Уставна начела о положају судства“ и „Измене Закона о парничном поступку“, као и још један, који се тиче примедби и предлога за сајт Друштва судија.

Пошто се ради о стручним форумима, садржај ће контролисати модератор, да би се обезбедио потребан квалитет и озбиљност.

Евентуалне предлоге поводом форума и коментаре о новој организацији треба уносити у оквиру тематског форума који се тиче примедби и предлога у вези са сајтом Друштва судија.

ПОЗИВ НА САРАДЊУ...

Поштоване колеге,

позивамо вас да се укључите у наш рад на информисању чланова Друштва преко листа „Информатор“, тако што ћете нас обавештавати или писати о догађајима везаним за рад Друштва, његових одељења, комисија, секција, или уопште за функционисање и положај правосуђа. Будите наши сарадници на начин који вам највише одговара, како бисмо заједно утицали на бољи проток информација унутар наше организације, али и према нашем окружењу.

Уколико желите да вам се неко из наше стручне јавности обрати преко листа, ако имате неко питање на које вам можемо наћи одговор или једноставно желите да имате неформалну и једноставну комуникацију са нама, а преко нас са било којим структурним делом Друштва судија, пишите нам на адресу:

Друштво судија Србије, Алексе Ненадовића 24/1,
преко електронске адресе jaserbia@verat.net
или факса 011 344 35 05.

Наши телефони су: 011 344 31 32, 344 31 33.

С поштовањем,
РЕДАКЦИЈА

Organization for Security and
Co-operation in Europe
Mission to Serbia and Montenegro

ИЗДАВАЧ
ДРУШТВО СУДИЈА СРБИЈЕ, Београд

УРЕДНИК
Љубица Павловић, саветник у Врховном суду Србије

РЕДАКЦИЈА
Љубица Павловић
Милица Поповић-Ђуричковић
Драгана Бољевић

Лектор
Проф. Живојин Павловић

Графичко обликовање
Денис Викић

Тираж
1.800 примерака